

ГРИЦИК О. Ф.,
здобувач,
Науково-дослідний інститут
публічного права

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.1.133>

ПОНЯТТЯ ТА ЕЛЕМЕНТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ СТВОРЕННЯ НАЛЕЖНИХ УМОВ ДІЯЛЬНОСТІ СУДУ

Стаття присвячена дослідженню адміністративно-правового механізму забезпечення створення належних умов діяльності суду. У роботі здійснено системний аналіз наукових підходів до визначення поняття «механізм» у філософському, лексичному та правовому значенні, що дало можливість розкрити сутність адміністративно-правового механізму як цілісної динамічної системи, яка включає правові норми, організаційні інститути, процедури та інструменти, спрямовані на забезпечення належного функціонування судів. Особлива увага приділена проблемі структурного наповнення цього механізму та визначенню його ключових складових елементів: нормативно-правової основи та інституційного блоку. У статті проаналізовано позиції вчених щодо розуміння правових засобів, які в контексті досліджуваного механізму виступають не лише нормами чи інститутами, але й практичними діями суб'єктів, що мають на меті досягнення правового результату. Доведено, що адміністративно-правовий механізм забезпечення належних умов діяльності суду характеризується системністю, цілеспрямованістю, здатністю до адаптації та взаємозалежністю його елементів. Підкреслено, що він охоплює як правові, так і організаційні, матеріально-технічні та інформаційні умови функціонування судів, а його результативність залежить від ефективної взаємодії суб'єктів реалізації – органів державної влади, установ судової системи та допоміжних структур. У статті обґрунтовано, що адміністративно-правовий механізм не є статичним, а постійно трансформується відповідно до змін у політичному, правовому та соціальному середовищі. Особливу увагу зосереджено на потребі адаптації механізму до умов воєнного стану та сучасних викликів, пов'язаних із забезпеченням доступу до правосуддя, незалежності суддів і стабільності функціонування судів. Зроблено висновок, що ефективність адміністративно-правового механізму створення належних умов діяльності суду забезпечується лише за умови дотримання принципів верховенства права, автономності судової влади, системності, доступності правосуддя та стійкості до надзвичайних ситуацій.

Ключові слова: адміністративно-правовий механізм, судова влада, належні умови діяльності суду, правові засоби, організаційне забезпечення, доступ до правосуддя, інституційний блок, правова основа.

Hrytsyk O. F. Concept and elements of the administrative-legal mechanism for creating appropriate conditions for the court's activities

The article is devoted to the study of the administrative-legal mechanism for ensuring the creation of proper conditions for the court's activities. The work carries out a systematic analysis of scientific approaches to the definition of the concept of "mechanism" in the philosophical, lexical and legal sense, which made it possible to reveal the essence of the administrative-legal mechanism as a holistic dynamic system, which includes legal norms, organizational institutions, procedures and tools

aimed at ensuring the proper functioning of the courts. Particular attention is paid to the problem of the structural content of this mechanism and the definition of its key components: the regulatory and legal framework and the institutional block. The article analyzes the positions of scientists on the understanding of legal means, which in the context of the mechanism under study are not only norms or institutions, but also practical actions of subjects aimed at achieving a legal result. It is proved that the administrative-legal mechanism for ensuring the proper conditions for the court's activities is characterized by systematicity, purposefulness, ability to adapt and interdependence of its elements. It is emphasized that it covers both legal and organizational, material and technical and informational conditions of the functioning of courts, and its effectiveness depends on the effective interaction of the implementing entities – state authorities, institutions of the judicial system and supporting structures. The article substantiates that the administrative and legal mechanism is not static, but is constantly transforming in accordance with changes in the political, legal and social environment. Particular attention is focused on the need to adapt the mechanism to the conditions of martial law and modern challenges related to ensuring access to justice, the independence of judges and the stability of the functioning of the courts. It is concluded that the effectiveness of the administrative and legal mechanism for creating appropriate conditions for the operation of the court is ensured only if the principles of the rule of law, autonomy of the judiciary, systematicity, accessibility of justice and resilience to emergencies are observed.

Key words: *administrative and legal mechanism, judicial power, proper conditions for the operation of the court, legal means, organizational support, access to justice, institutional block, legal basis.*

Актуальність теми. З'ясування сутності та складових елементів адміністративно-правового механізму забезпечення створення належних умов діяльності суду є можливим шляхом визначення семантики категорії «механізм». Академічний підхід до лексичного визначення слова «механізм» полягає у його розумінні як внутрішньої будови, системи чого-небудь; сукупності станів процесів, з яких складається певне явище [1, с. 695]. За словником іншомовних слів термін «механізм», це пристрій (сукупність ланок або деталей), що передає чи перетворює рух або сукупність проміжних станів або процесів будь-яких явищ [2]. В основу філософського розуміння поняття «механізм» може бути покладено поєднання таких підходів до визначення механізму, як складної сукупності внутрішньої будови об'єкта дослідження (певного суспільного явища чи інституції); як системної, узгодженої організації його елементів (компонентів); як здатності динамічного цілеспрямованого функціонування сукупності елементів; як здібності забезпечувати функціонування явища, керуючись засадами самоорганізації або зовнішнього управління [3, с. 18; 4, с. 62].

Якщо говорити про правовий механізм – то аналізуючи різні підходи учених до розуміння цього поняття [див., напр.: 5, с. 44; 6, с. 41; 7, с. 130; 8, с. 89, 90], можна констатувати, що в загальному сенсі усі вчені погоджуються з тим, що цим механізмом є певна система взаємоузгоджених елементів, підпорядкованих конкретній меті створення та функціонування відповідного правового механізму [9, с. 411; 10].

Необхідно відмітити, що в адміністративному праві досі триває дискусія серед науковців, що таке адміністративно-правовий механізм взагалі та адміністративно-правовий механізм забезпечення – зокрема.

Так, наприклад, В. Дерзьська, досліджуючи адміністративно-правовий механізм забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України, вказала наступне, що – це цілісна система взаємопов'язаних правових інструментів та процедур, організаційних заходів, форм та методів, що реалізуються уповноваженими суб'єктами з метою

забезпечення належного функціонування поліції у межах правових приписів, додержання службової дисципліни, попередження та усунення правопорушень у внутрішній та зовнішній діяльності поліції, а також гарантування дотримання прав, свобод і законних інтересів людини та громадянина в процесі здійснення поліцейських повноважень та надання послуг [11]. В цілому погоджуємося з означеною позицією, але вкажемо, що у формулюванні терміну «адміністративно-правовий механізм забезпечення» на нашу думку, відсутній такий елемент такого механізму як «правовідносини».

Аналогічної позиції дотримується й професор С. Шатрава, який зазначив, що більшість авторів, наголошуючи на інтегрованому характері терміну «адміністративно-правового механізму», розглядали як елементи останнього форми і методи протидії, правові акти й інструменти, водночас залишалися поза увагою правовідносини. Правовідносини є єдиною можливою формою реалізації органами Національної поліції своїх повноважень щодо запобігання корупції як безпосередньо всередині органів і підрозділів Національної поліції, так і зовні. Саме правовідносини переводять статичну конструкцію «механізм адміністративно-правового запобігання корупції» в площину практичної реалізації форм, методів, інструментів і правових актів у зазначеній сфері тощо. Сучасне розуміння адміністративно-правового механізму запобігання корупції вченими-адміністративістами характеризується відсутністю єдності концептуальних підходів щодо його поняття, сутності та складових елементів, їхньою фрагментарністю і непослідовністю. Загалом такий стан справ не сприяє чіткому розумінню сутності механізму запобігання корупції в діяльності органів Національної поліції через встановлення його логічної структури та закономірностей функціонування його складових елементів та, відповідно, не сприяє виробленню оптимальних практичних рішень і формуванню науко-во-обґрунтованих напрямів запобігання корупції в діяльності органів Національної поліції України, характер яких безпосередньо обумовлюється сутністю і змістом зазначеної діяльності [12, с. 86-91]. При цьому, С. Шатрава вважає, що адміністративно-правовий механізм запобігання корупції в органах Національної поліції являє собою цілісну систему взаємопов'язаних і взаємодіючих один з одним елементів, наявність яких забезпечує реалізацію антикорупційної політики держави в органах Національної поліції [11; 12, с. 86-91].

Що стосується ключового в аспекті дослідження поняття «адміністративно-правовий механізм», то погоджуємося з думкою С. Лекаря, який стверджує, що адміністративно-правовий механізм можна розглядати як структурний елемент державно-правового механізму в частині реалізації управлінської функції держави [13, с. 17]. Зазначена діяльність регламентується відповідною сукупністю адміністративно-правових норм. Такими нормами регулюються всі процедурні аспекти, пов'язані з державно-владним впливом на поведінку учасників тих чи інших правовідносин [14].

Виклад основного матеріалу. Проаналізуємо деякі підходи науковців щодо визначення поняття та елементів адміністративно-правового механізму забезпечення.

Так, Л. Золотухіна під адміністративно-правовим механізмом забезпечення реалізації публічного інтересу розуміє складну комплексну структуровану систему врегулювання відносин між органами публічного управління та суб'єктами владного впливу, метою функціонування якої є задоволення об'єктивно визначених суспільним розвитком потреб, її своєрідних «надцілей» [4, с. 63-64].

Аналізуючи згадану дефініцію у межах вужчої проблематики, зокрема в контексті протидії правопорушенням у сфері підприємництва, В. М. Васильєв пропонує розуміти під адміністративно-правовим механізмом комплекс заходів адміністративно-правового характеру, що спрямовані на врегулювання суспільних відносин у сфері підприємництва, виявлення правопорушень і запобігання вчиненню нових, а також його структуру, яка представлена об'єктом, суб'єктами, змістом протидії та процедурою її реалізації [15, с. 7; 16, с. 170].

В. Пилип, досліджуючи адміністративно-правовий механізм участі інститутів громадянського суспільства у формуванні та реалізації державної політики в сфері правоохоронної діяльності, вважає, що під ним слід розуміти систему адміністративно-правових засобів,

які організовані відповідно до свого нормативного закріплення та сукупно впливають на суб'єктів та відносини шляхом створення легітимних умов реальної можливості інститутів громадянського суспільства впливати на формування та реалізацію державної політики у сфері правоохоронної діяльності [16, с. 174].

На підставі викладеного, можемо узагальнити, що іманентними ознаками будь-якого адміністративно-правового механізму можуть бути визнані такі, як: 1) системність, плановість і безперервність його функціонування; 2) підконтрольність суб'єктів; 3) особливий склад суб'єктів, уповноважених на реалізацію його завдань; 4) реалізація на підставі та у відповідності адміністративно-правових норм [16, с. 170].

Більш узагальнено, – адміністративно-правовий механізм репрезентує процеси та процедури, встановлені для забезпечення функціонування та розвитку об'єктної сфери його впливу. А. Зубко уточнює свою думку, що такий механізм має базуватись на принципах та інструментах [17, с. 297].

Щоб зрозуміти істинність чи хибність даного твердження варто звернути увагу на інші варіації розкриття науковцями його структурного змісту.

Наприклад, Л. Золотухіна вважає, що такий механізм в контексті реалізації публічного інтересу умовно може бути структурований на два рівні, які є організаційно єдиними за своєю сутністю. До внутрішнього рівня структури адміністративно-правового механізму забезпечення реалізації публічного інтересу вчена відносить нормативно-правовий, організаційно-управлінський та правозахисний складник, які у своїй сукупності здатні створити умови для досягнення об'єктивно визначених потреб розвитку суспільства в конкретний історико-правовий період. Водночас зовнішня структура адміністративно-правового механізму забезпечення реалізації публічного інтересу, за її твердженнями, полягає у налагодженні міждержавної взаємодії. Також вона зауважує, що:

1) нормативно-правовий складник адміністративно-правового механізму забезпечення реалізації публічного інтересу розуміється нею як сукупність законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, які регулюють відносини, пов'язані з досягненням об'єктивно сформованих потреб та цілей розвитку суспільства у визначених історичних умовах його розвитку. В Україні адміністративно-правове законодавство може бути умовно поділене на дві частини – адміністративне законодавство, «успадковане» від радянських часів, та адміністративне законодавство часів незалежності України;

2) організаційно-управлінський складник розуміється нею як функціонування системи суб'єктів публічного управління;

3) правозахисна ланка, на її думку, відтворюється шляхом реалізації засобів судового контролю за рішеннями, діями чи бездіяльністю суб'єктів владних повноважень, а також у адміністративному порядку, а також шляхом застосування заходів адміністративної відповідальності [4].

Існує також твердження, що в межах аналізу складових елементів досліджуваного механізму основний науковий інтерес полягає у визначенні юридичних засобів як таких, що є основоположними для забезпечення його ефективного функціонування [18]. У цьому контексті цікавими є розмірковування Н. Гетьманцевої та Г. Митрицької, які також зазначають про існування двох підходів до розкриття природи правових засобів. Зокрема згідно з першим правові засоби втілені в нормах права, відповідно до другого підходу, правові засоби втілені в діях (діяльності) суб'єктів права. Вчені уточнюють, що розуміння правових засобів як норм права і правових інститутів характерно для позитивістської частини юриспруденції в силу особливостей її об'єкта й предмета. Саме в догматичній юриспруденції досліджуються норми права та їх взаємозв'язки між собою. Розуміння правових засобів як елемента правової діяльності – умов, способів і предметів, що використовує суб'єкт для досягнення його правової мети, характерно для юриспруденції соціологічної, що має справу з іншими об'єктом і предметом, ставить перед собою наукові проблеми іншого рівня. Тому й виходить, що в одному понятті зосереджуються декілька різних понять правових засобів, які сформульовані з різних точок зору на сутність, мету, предмет і завдання юриспруденції, і, замість

комплексного підходу, усі різнопланові так звані субстанції «засмоктуються» в неупорядковану сукупність. З указаних позицій правові засоби, які розглядаються як парна категорія для правової мети, повинні утворювати відповідну систему, що їй відповідає системі правової мети. Як правова мета утворює систему, так і правові засоби й правова діяльність утворюють відповідні системи. Тобто правовий засіб виявляється частиною системи: правова мета – правовий засіб – правова діяльність. Це пояснюється вже зазначеною парністю категорій «мета» і «засіб». Вчені зауважують, що сучасна філософська доктрина пропонує два підходи до інтерпретації сутності категорії «засіб»: як матеріальне явище, що використовується в діяльних процесах; і не лише як феномени матеріального характеру (техніка), але і як діяльні процеси з їх застосування (технології). Саме остання інтерпретація категорії «засіб» використана прихильниками діяльнісного підходу до вказаного поняття [19, с. 134]. Слід зауважити, що зазначені вчені також акцентують, що правовим засобом може бути все що завгодно, якщо воно призначене для досягнення правової мети [18; 19, с. 134].

Втім найбільш обґрунтовано слід вважати точку зору тих науковців, які виокремлюють правову основу та інституційний блок у межах структури адміністративно-правових механізмів.

Таким чином, адміністративно-правовий механізм спрямований на створення належних умов, за яких діяльність суду буде відповідати усім передбаченим стандартам можемо констатувати наступне:

1) адміністративно-правовий механізм має цілісний системно-організаційний характер, чому сприяє мета, завдання, а також функції державної політики у відповідній сфері [20, с. 173], а в питанні, що ми розглядаємо – відповідна забезпечувальна діяльність задля об'єктивації якої й створюється та існує відповідний правовий механізм [21, с. 151];

2) досліджуваній адміністративно-правовий механізм охоплений структурою адміністративно-правового забезпечення належних умов діяльності суду, аналіз елементів якого засвідчує існування відповідного адміністративно-правового режиму, який на різних рівнях своєї об'єктивації відображає особливий мотив встановлення бажаного рівня правопорядку в суді, а також стандарт його діяльності;

3) адміністративно-правовий механізм створення належних умов діяльності суду виконує комплекс завдань. Враховуючи те, що професійні публічні службовці, здійснюючи управлінську діяльність, вони виконують загальні, спеціальні та особливі завдання [22, с. 208; 23, с. 63-64].

Проведений аналіз свідчить про складну та багаторівневу природу адміністративно-правового механізму створення належних умов діяльності суду. Основною його функцією є забезпечення таких правових, організаційних, матеріально-технічних та інформаційних умов, за яких суди можуть ефективно здійснювати свою діяльність відповідно до принципів верховенства права, незалежності та справедливості.

Особливу увагу в структурі цього механізму слід приділити правовим засобам, які в науковій літературі тлумачаться по-різному – як норми права, інститути, так і дії суб'єктів, спрямовані на досягнення правової мети. Найбільш обґрунтованим є підхід, який розглядає правові засоби в межах цілісної системи «правова мета – правовий засіб – правова діяльність», де засоби не є випадковим набором дій чи інструментів, а скоординованими елементами, що відповідають структурі державної правової політики.

Також, важливим є виокремлення двох базових компонентів у складі механізму:

1) правової основи, яка включає систему нормативно-правових актів, що регулюють забезпечення діяльності судів; 2) інституційного блоку, до якого належать органи, установи та посадові особи, що реалізують відповідну управлінську, організаційну та забезпечувальну діяльність.

Таким чином, адміністративно-правовий механізм створення належних умов для функціонування судів:

- має цілісний системний характер, що проявляється у взаємозв'язку його елементів із функціями державної політики у сфері правосуддя. З цього приводу Т.А. Кобзєва

зазначає, що адміністративно-правовий механізм є «складним поліструктурним утворенням» [24, с. 19], адже «складається із взаємозалежних і взаємообумовлених елементів» [23; 25, с. 191];

- охоплює інституційні та процедурні компоненти, які забезпечують відповідний адміністративно-правовий режим функціонування суду;

- передбачає комплексне використання правових засобів, які можуть бути як нормативними приписами, так і управлінськими діями. Крім зазначеного правові засоби, що використовують для створення належних умов діяльності суду можуть бути запозичені з різних галузей права.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що адміністративно-правовий механізм забезпечення належних умов діяльності суду не є статичним утворенням, а динамічною системою, що постійно розвивається відповідно до зміни правових, політичних і соціальних умов, особливо в контексті збройної агресії проти України, яка висуває нові виклики до ефективності правової системи та потребує подальшого вдосконалення забезпечувального механізму в судовій сфері. Нами виокремлено двоблокову структуру адміністративно-правового механізму створення належних умов діяльності суду, – правової основи та інституційного складника.

Тепер можна розглянути основні елементи адміністративно-правового механізму створення належних умов діяльності суду.

1. Нормативно-правова основа. Про неї йшла мова на попередньому етапі нашої роботи, тому лише зазначимо, що саме вона є фундаментом адміністративно-правового механізму, оскільки визначає правовий статус органів судової влади, порядок їх фінансування, матеріально-технічного забезпечення, гарантії незалежності суддів, а також встановлює вимоги до організації умов діяльності судів. Ці положення закріплені у Конституції України, законах «Про судоустрій і статус суддів», «Про Державну судову адміністрацію України», Бюджетному кодексі, а також у підзаконних нормативно-правових актах, що деталізують реалізацію відповідних норм.

2. Принципи адміністративно-правового механізму створення належних умов діяльності суду: а) принцип верховенства права. Усі дії в межах адміністративно-правового механізму мають ґрунтуватися на законності, повазі до основоположних прав людини та невідворотності правових наслідків для суб'єктів правовідносин; б) принцип автономності судової влади. Організаційне, фінансове та матеріальне забезпечення судів здійснюється з дотриманням їх незалежності від виконавчої та законодавчої влади, що є основоположною гарантією належного функціонування судочинства; в) принцип цілісності та системності механізму. Адміністративно-правовий механізм функціонує як цілісна система, яка включає правові норми, організаційні інститути, процедури, засоби та методи, спрямовані на досягнення правової мети – забезпечення умов для належної судової діяльності; г) принцип забезпечення доступу до правосуддя. Механізм має гарантувати рівний, безперешкодний і ефективний доступ кожної особи до суду, в тому числі з урахуванням реалій воєнного стану, переміщення осіб, зруйнованої інфраструктури та цифрових викликів; д) принцип адаптивності та стійкості до надзвичайних ситуацій. Адміністративно-правовий механізм повинен бути здатним до гнучкого реагування на виклики збройної агресії, надзвичайних подій, забезпечення роботи судів в умовах воєнного стану та гуманітарної кризи; е) принцип ефективності правових засобів. У механізмі мають використовуватись юридичні засоби, які не тільки формально існують у нормах права, а й реально застосовуються в правовій діяльності суб'єктів, з урахуванням мети та соціального призначення судової системи; ж) принцип взаємозв'язку правової мети і правового засобу. Правові засоби мають узгоджуватися з правовою метою – створення належних умов діяльності суду – та бути частиною цілісного циклу: мета → засіб → діяльність; з) принцип участі інституцій громадянського суспільства. Залучення громадських ініціатив, правозахисних організацій, адвокатури до обговорення, контролю та участі в удосконаленні механізмів функціонування судів є запорукою прозорості та довіри до судової влади.

3. Суб'єкти реалізації адміністративно-правового механізму створення належних умов діяльності суду. Формування належних організаційних, матеріально-технічних та кадрових умов функціонування судової системи є результатом діяльності цілого комплексу суб'єктів, що взаємодіють у межах адміністративно-правового механізму забезпечення правосуддя. Умовно їх можна класифікувати на три основні групи: органи державної влади загальної компетенції, органи та посадові особи судової влади, а також допоміжні суб'єкти забезпечення.

4. Інструментарій діяльності суб'єктів реалізації адміністративно-правового механізму створення належних умов діяльності суду. Наприклад, організаційно-управлінські, фінансово-економічні, матеріально-технічні, комунікаційні, узгоджувальні, контролюючо-наглядові інструменти.

Висновки. Отже, адміністративно-правовий механізм забезпечення належних умов діяльності суду не є статичним правовим утворенням, а динамічною системою, що постійно розвивається відповідно до зміни правових, політичних і соціальних умов, особливо в контексті збройної агресії проти України, яка висуває нові виклики до ефективності правової системи та потребує подальшого вдосконалення забезпечувального механізму в судовій сфері. З-поміж його орієнтованості підтримувати не лише належну функціональність суду за звичайних умов, а й забезпечувати його стійкість до кризових ситуацій до характерних ознак цього механізму віднесено наступні: 1) має цілісний системний характер, що проявляється у взаємозв'язку його елементів із функціями державної політики у сфері правосуддя; 2) охоплює нормативні, інституційні та процедурні компоненти, які забезпечують відповідний адміністративно-правовий режим функціонування суду; 3) має адаптивну здатність до зовнішніх факторів в контексті швидкості інституційних реакцій; 4) існує в середовищі, що характеризується діалектичним взаємозв'язком між усіма механізмами державного управління.

Список використаних джерел:

1. Словник української мови: в 11 томах. Т. 4. (І–М). Київ : Наук. думка, 1973. 840 с. URL: <https://126.slovaronline.com/9911-%D0%9C%D0%95%D0%A5%D0%90%D0%9D%D0%86%D0%97%D0%9C>
2. Механізм. SLOVARonline, 2025. URL: <https://126.slovaronline.com/9911-%D0%9C%D0%95%D0%A5%D0%90%D0%9D%D0%86%D0%97%D0%9C>
3. Кривицький Ю.В. Спеціалізовані норми права в механізмі правового регулювання : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2010. 260 с.
4. Золотухіна Л. Адміністративно-правовий механізм забезпечення реалізації публічного інтересу. Національний юридичний журнал: теорія і практика, 2019, серпень. URL: http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2019/4/part_1/12.pdf
5. Карпушова О. В. Правовий механізм забезпечення і реалізації трудових прав суддів: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05. Дніпропетровськ, 2016. 211 с.
6. Коваленко Ю. О. Адміністративно-правовий механізм інформаційного забезпечення протидії корупції в правоохоронних органах України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2018. 255 с.
7. Криворученко З. Р. Механізм державного регулювання водокористуванням в Україні. *Молодий вчений*. 2015. № 4, Ч. 3. С. 128–130.
8. Максимович Р. О. Конституційно-правовий механізм захисту соціальних та економічних прав і свобод людини і громадянина в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. Київ, 2017. 266 с.
9. Швець В. О. Поняття і ознаки правового механізму забезпечення стабільності трудових правовідносин. *Юридична наука*, 2019. № 1(91). С. 410–417. URL: <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/c19a20e2-29e8-473e-8b4f-e2557ed8d231/content>
10. Грєца С.М. Нормативно-правовий механізм забезпечення виконання обов'язків людини і громадянина. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2021. Випуск 67. С. 39–43. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2022/01/9.pdf>

11. Дерзська В. Ю. Адміністративно-правові засади забезпечення законності в діяльності органів Національної поліції України: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2025.
12. Шатрава С. О. Адміністративно-правовий механізм запобігання корупції в органах Національної поліції. *Судова та слідча практика в Україні*. 2018. Вип. 6. С. 86-91.
13. Лекарь С.І. Місце адміністративно-правового механізму забезпечення економічної безпеки держави у системі державно-правового механізму. *Адміністративне право і процес*. 2013. № 1. С. 15–20.
14. Мельник В. І. Поняття та особливості адміністративно-правового механізму забезпечення функціонування системи економічної безпеки України. Актуальні проблеми політики, 2020. Вип. 65. С. 125-129. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/69cd5081-1526-4a91-bc5e-e709b0c27bbb/content>
15. Васильєв В. М. Адміністративно-правовий механізм протидії правопорушенням у сфері підприємницької діяльності в Україні : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2019. 42 с.
16. Пилип В. В. Адміністративно-правовий механізм участі інститутів громадянського суспільства у формуванні та реалізації державної політики у сфері правоохоронної діяльності в Україні: доктринальні положення: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07. Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 586 с.
17. Зубко А. О. адміністративно-правові механізми в контексті впровадження адміністративної політики України: проблематика теоретичного дискурсу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 3. С. 296-299. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2024/71.pdf
18. Шатрава С. О., Осіпов Ю. В. Реалізація права на звернення до адміністративного суду та способи його судового захисту : питання теорії та практики : монографія. Харків : Факт, 2024. 292 с.
19. Гетьманцева Н. Митрицька Г. Правові засоби у механізмі правового регулювання суспільних відносин у сфері найманої праці. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. №3 С. 132–140.
20. Шумейко Т.А. Поняття та ознаки адміністративно-правового механізму формування та реалізації державної політики у сфері обігу зброї в Україні. *Юридична наука*. 2020. № 8(110). С. 169–176.
21. Придачук К. О. Завдання кадрового забезпечення діяльності Вищого антикорупційного суду. *Juris Europensis Scientia*. 2023. № 2. С. 150– 154.
22. Комірчий П.О. Спеціальні та особливі завдання публічної служби в правоохоронній сфері України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Вип. 6. Т. 4. С. 207–211.
23. Придачук К. О. Адміністративно-правовий механізм кадрового забезпечення діяльності Вищого антикорупційного суду. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» (08 – «Право»). Ужгород, 2023. 250 с.
24. Кобзева Т. А. Адміністративно-правове забезпечення управління фінансовою системою України : монографія. Суми : СумДУ, 2018. 433 с.
25. Кобзева Т. А. Адміністративно-правове забезпечення управління фінансовою системою України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Дніпро, 2018. 406 с.

